Fjármálaáætlun 2023-2027

Fundur með fjárlaganefnd
XX. maí 2022

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið

Stefnumarkandi áherslur

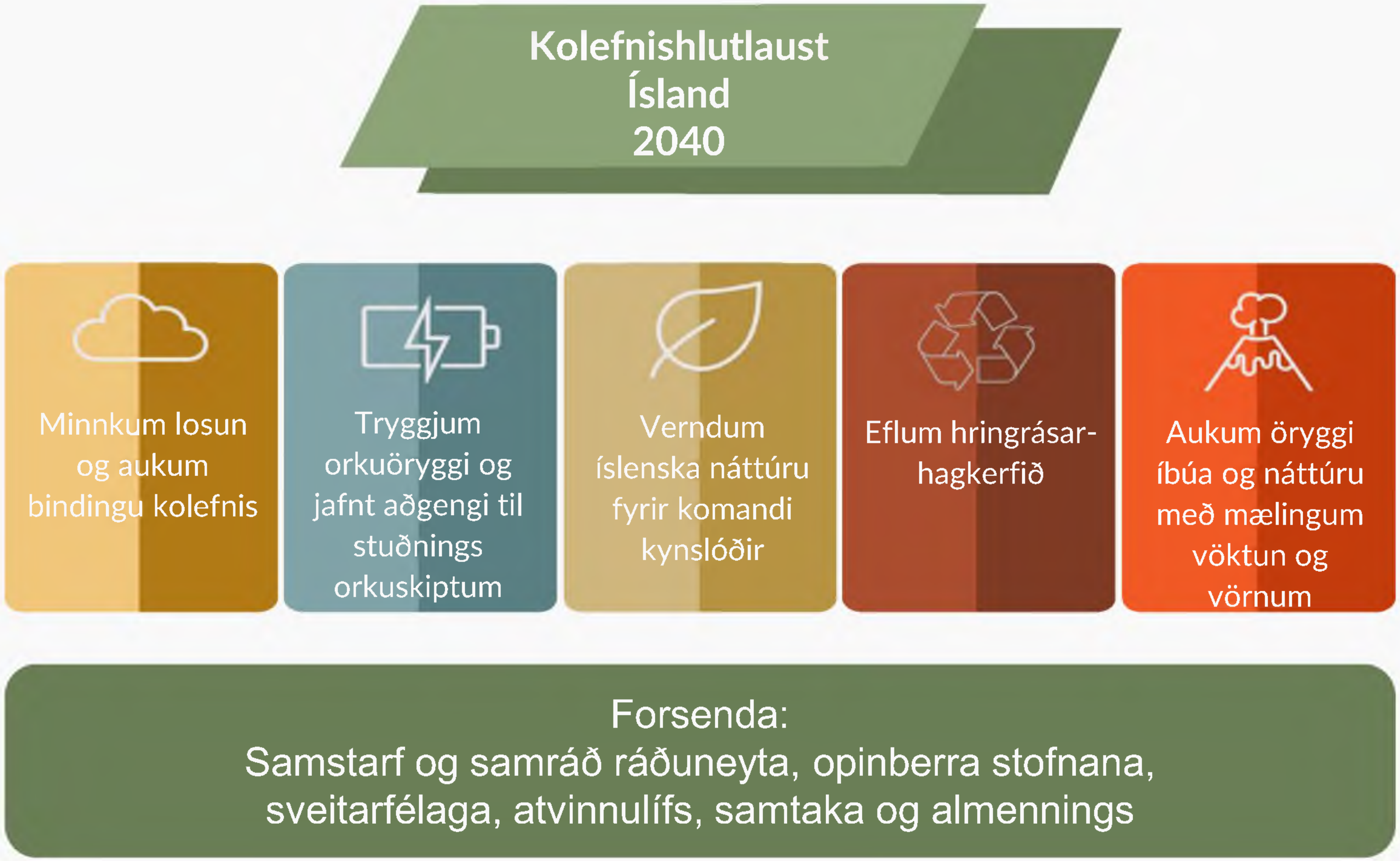

Minnkum losun og aukum bindingu kolefnis

Áskoranir

- Markmið um kolefnishlutleysi / Alþjóðlegar skuldbindingar / Uppgjör á Kyoto.
- Hraður samdráttur í losun næstu tvo áratugi.
- Viðbrögð og viðbúnaður vegna afleiðinga loftslagsbreytinga.
- Þörf á frekari upplýsingagjöf og rannsóknum (losun, binding, landnotkun, afleiðingar).

Framundan 2023-2027

- Efldar loftslagsaðgerðir vegna hertra markmiða, bein þátttaka atvinnulífsins.
    - Samtöl við aðila atvinnulífs, vinnumarkaðar og sveitarfélaga.
    - Stöðuskýrsla Aðgerðaáætlunar í loftslagsmálum.
- Ný vísindaskýrsla um afleiðingar loftslagsbreytinga fyrir Ísland (2023).
- Gerð aðlögunaráætlunar og ný vísindaskýrsla.
- Styrking stjórnsýslu og Loftslagsráðs.

Tryggjum orkuöryggi og jafnt aðgengi til stuðnings orkuskiptum

- Áskoranir

  - Markmið um full orkuskipti (jarðefnaeldsneytisleysi) árið 2040.
  - Sveiflukennt jafnvægi framboðs og eftirspurnar.
  - Jöfnun kostnaðar við dreifingu raforku í dreifbýli og þéttbýli (78% 2021, stefnt að 85% 2023).

- Framundan 2023-2027

  - Grænbók og sviðsmyndir um orkuþörf til að mæta markmiðum (skýrsla).
  - Aflaukning í virkjunum (frumvarp).
  - Varmadæluvæðing á köldum svæðum (frumvarp).
  - Rammaáætlun (þingsályktun).
  - Tryggja orkuöryggi og afhendingaröryggi raforku á landsvísu (starfshópur).
  - Orkusjóður efldur (innviðir fyrir orkuskipti, m.a. þungaflutningar og hafsækin starfsemi og stuðningur við rafeldsneyti).
  - Verkefni um vindorku á landi og á hafi (í undirbúningi).
  - Verkefni um smávirkjanir, sólarorku, sjávarfallavirkjanir og hitaveitur (í undirbúningi).
  - Vetnisvegvísir og orkuskiptaáætlun (í undirbúningi).
  - Stofnstyrkir til hitaveitna (vegna nýrra hitaveitna eða til stækkunar eldri veitna á svæðum þar sem er rafhitun).

Verndum íslenska náttúru fyrir komandi kynslóðir

- Áskoranir
  - Ágangur á fjölsóttum áfangastöðum
  - Samhæfing stofnana sem hafa umsjón með landi
  - Hnignun líffræðilegrar fjölbreytni

- Framundan 2023-2027
  - Að bæta ástand áfangastaða innan náttúruverndarsvæða (95% innan þolmarka 2027)
  - Þjóðgarðar og friðlýst svæði
  - Stefnumótun og framkvæmdaáætlun fyrir líffræðilega fjölbreytni

Eflum hringrásar-hagkerfið

- Áskoranir
  - Ósjálfbær neysla og mikið magn úrgangs fellur til á hvern íbúa.
  - Að tryggja nægjanlega hraða uppbyggingu innviða til endurvinnslu úrgangs, í því augnamiði að draga hratt úr urðun.
  - Að byggja upp innviði til brennslu úrgangs sem ekki er mögulegt að endurvinna eða endurnýta með öðrum hætti.

- Framundan 2023-2027
  - Framfylgd stefnu um úrgangsforvarnir og um meðhöndlun úrgangs og aðgerðaáætlana þeim tengdum.
  - Að tryggja fulla framkvæmd nýrra laga sem miða að hringrásarhagkerfi, sem taka að fullu gildi 1. janúar 2023.
  - Hringrásarstyrkir til nýsköpunar og uppbyggingar innviða; 230 m.kr. 2022.
  - Stuðningur við landshlutasamtök, s.s. til uppbyggingar innviða; 50 m.kr. 2022.
  - Stuðningur við nýsköpun, Hringiða o.fl.

Aukum öryggi íbúa og náttúru með mælingum vöktun og vörnum

- ## Áskoranir
  - Að ljúka uppbyggingu varnarmannvirkja vegna ofanflóða fyrir 2030
  - Náttúruvá eykst vegna áhrifa loftslagsbreytinga.
  - Tryggja ásættanlega vöktun náttúruvár.

- ## Framkvæmdir í gangi
  - Fjarðabyggð/Lambeyrará – Vinna hófst 2020 við gerð krapaflóðavarna.
  - Vesturbyggð/Patreksfjörður – Urðir, Hólar og Mýrar – Unnið er að gerð varnargarða.
  - Múlaþing/Seyðisfjörður – Aldan og Bakkahverfi – Útboð vegna framkvæmda er í gangi.
  - Fjallabyggð/Siglufjörður – Framkvæmdir við upptakastoðvirki er í gangi.
  - Ísafjörður/Flateyri – Framkvæmdir við gerð snjógirðinga uppi á Eyrarfjalli ofan Flateyrar fara fram í sumar.

- ## Verkefni framundan 2023-2027
  1. Í hönnun: Fjarðabyggð/Neskaupstaður – Nes- og Bakkagil. Fjarðabyggð/Eskifjörður – Grjótá.
  2. Annar undirbúningur: Ísafjörður/Flateyri – Unnið er að frumathugun endurbættra varna. Múlaþing/Seyðisfjörður, sunnanverður – Frumathugun varnarkosta liggur fyrir. Vesturbyggð/Bíldudalur – Ofanflóðavarnir innan Búðargils – Mat á umhverfisáhrifum er í gangi.

- ## Vöktun náttúruvár
  - Í gangi er vinna starfshóps um Mat og endurmótun á tilhögun hættumats og vöktunar vegna náttúruvár.

Staða aðgerða í loftslagsmálum

Í áætluninni eru samtals 50 aðgerðir sem skipt er í þrjá hluta

3 í undirbúningi

17 í vinnslu

30 í framkvæmd

Aðgerðir til að draga úr losun á beinni ábyrgð Íslands (ESR)

A. Samgöngur á landi	A1. Innviðir fyrir virka ferðamáta	A2. Ívilnanir fyrir virka ferðamáta	A3. Efling almenningssamgangna	A4. Ívilnanir fyrir vistvæn ökutæki	A5. Innviðir fyrir vistvæn ökutæki
	A6. Lög og reglur vegna orkuskipta	A7. Nýskráning bensín-/dísilbíla óheimil 2030	A8. Orkuskipti í þungaflutningum	A9. Vistvænir bílaleigubílar	A10. Skylda ríkisaðila til að kaupa vistvæna bíla
B. Skip og hafnir	B1. Orkuskipti í sjávarútvegi	B2. Rafvæðing hafna	B3. Bann við notkun svartolíu	B4. Orkuskipti í ferjum	B5. Orkuskipti í skipum ríkisins
C. Orkuframleiðsla og smærri iðnaður	C1. Föngun kole. frá jarðvarmavirkjunum	C2. Rafvæðing fiskimjölsverksmiðja	C3. Loftslagsáhrif byggingariðnaðarins	C4. Innlent endurnýjanlegt eldsneyti	C5. Orkuskipti í framleiðslugreinum
D. F-gös og efnanot.	D1. Reglugerð um F-gös	D2. Skattlagning á F-gös			
E. Landbúnaður	E1. Loftslagsvænni landbúnaður	E2. Kolefnishlutleysi í nautgriparækt	E3. Aukin innlend grænmetisframleiðsla	E4. Bætt nýting og meðhöndlun áburðar	E5. Bætt fóðrun búfjár til að draga úr iðragerjun
F. Úrgangur og sóun	F1. Urðunarskattur	F2. Bann við urðun lífræns úrgangs	F3. Minni matarsóun		
G. Hvatar til umskipta	G1. Kolefnisgjald	G2. Loftslagssjóður	G3. Skil á umhverfisupplýsingum	G4. Fræðsla um loftslags-mál fyrir almenning	
	G5. Menntun um loftslagsmál í skólum	G6. Loftslagsáhrif lagafrumvarpa	G7. Sjálfbær fjármögnun ríkissjóðs	G8. Sjálfbær opinber innkaup	
	G9. Loftslagsstefna Stjórnarráðsins	G10. Loftslagsstefna opinberra aðila	G11. Skipulagsgerð og loftslagsmál		

Í undirbúningi (3): B5, C4, F1.

Í vinnslu (17): A3, A7, A8, A9, B1, C1, C3, C5, E2, E4, E5, F3, G3, G6, G7, G11.

Í framkvæmd (30): A1, A2, A4, A5, A6, A10, B2, B3, B4, C2, D1, D2, E1, E3, F2, G1, G2, G4, G5, G8, G9, G10.

Staða aðgerða í loftslagsmálum

Í áætluninni eru samtals 50 aðgerðir sem skipt er í þrjá hluta

- **3** í undirbúningi
- **17** í vinnslu
- **30** í framkvæmd

Aðgerðir til að draga úr losun sem tengist viðskiptakerfi með losunarheimildir (ETS)

H. ETS: Flug og iðnaður	H1. Föngun kolefnis frá stóriðju	H2. Hertar reglur í viðskiptakerfi með losunarheimildir (ETS)	H3. Þátttaka í alþjóðlegu kerfi um samdrátt í losun frá flugi

Aðgerðir til að draga úr losun sem tengist viðskiptakerfi með losunarheimildir (ETS)

I. Landnotkun	I1. Efling skógræktar	I2. Efling landgræðslu	I3. Endurheimt votlendis	I4. Verndun votlendis	I5. Kortlagning á ástandi lands	I6. Umbótaáætlun um bætta bekkingu á bókhaldi landnotkunar

Stjórnarráð Íslands
Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið

FÁ rammi

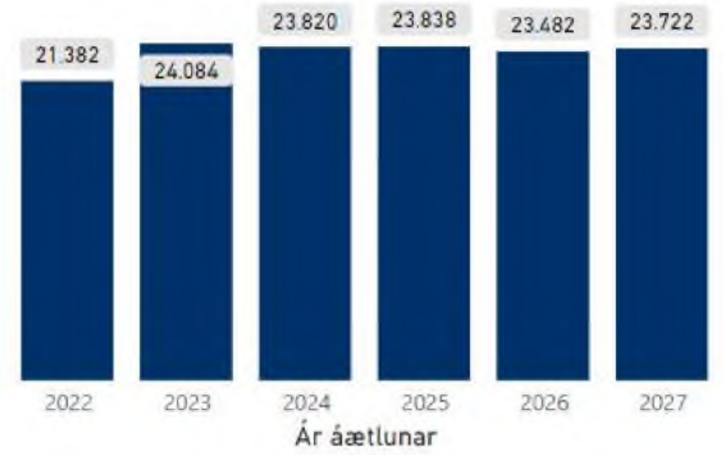

Breytingartillaga

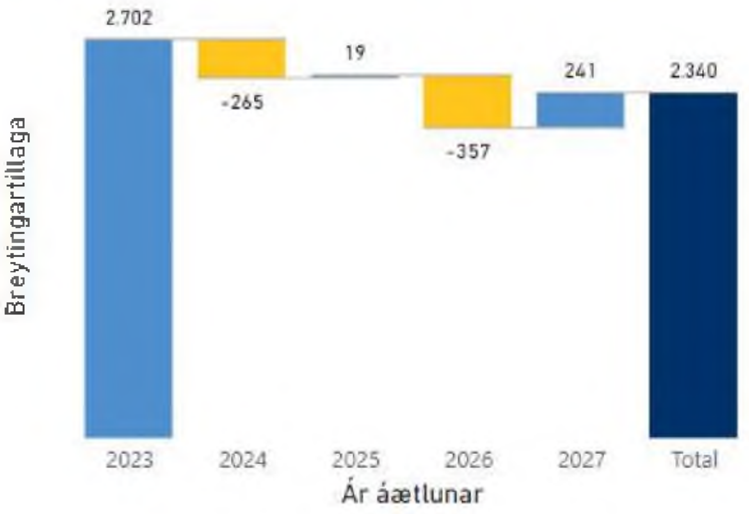

Málefnasvið 17

Útgaldarammi og helstu breytingar á milli ára

Málefnasvið 17 Umhverfismál						
Flokkur	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Alls**
Loftslagsmál	1.540	-795	65	-580	0	230
Náttúruvernd	500	0	0	0	0	500
Hringrásarhagkerfi	0	-100	-100	0	0	-200
Ofanflóðamál	100	100	100	100	100	500
Fráveitumál	0	-200	0	0	0	-200
Úrvinnslu- og skilagjald	637	590	160	110	110	1.607
Aðhald	-115	-117	-119	-119	-120	-590
Innviðir 2020	-178	225	-205	0	0	-158
Sértekjur ríkisaðila	82	82	117	132	151	564
Annað	136	-50	0	0	0	86
Samtals	**2.702**	**-265**	**19**	**-357**	**241**	**2.340**

FÁ rammi

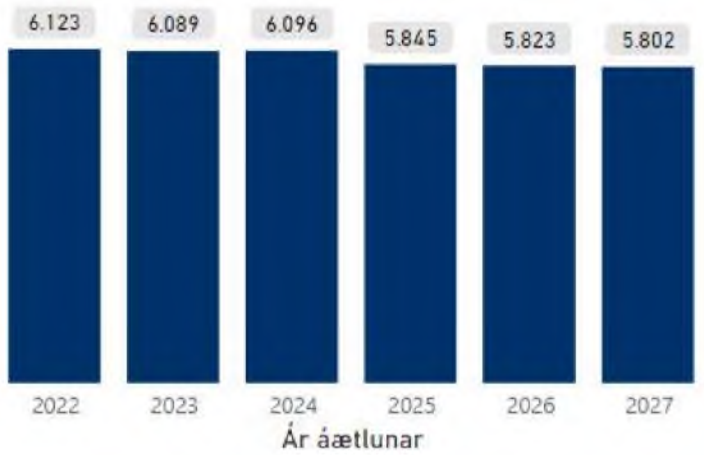

Breytingartillaga

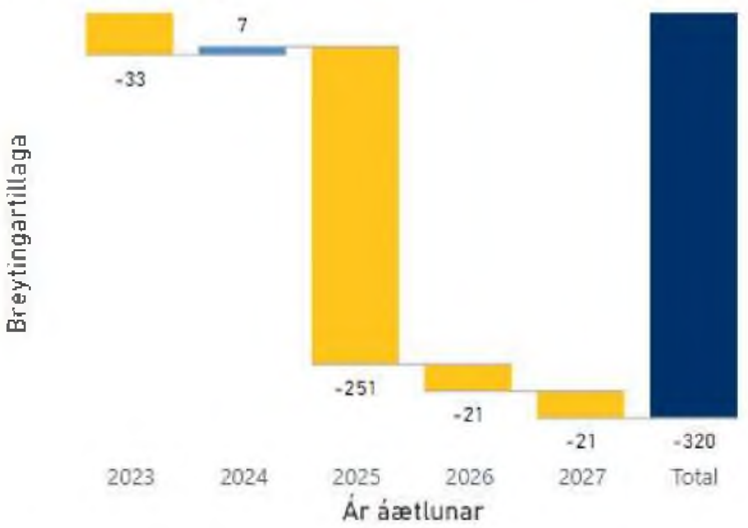

Málefnasvið 15

Útgaldarammi og helstu breytingar á milli ára

Málefnasvið 15 Orkumál						
Flokkur	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Alls**
Loftlagsmál - orkuskipti	-100	0	-250	0	0	-350
Orkumál	50	0	0	0	0	50
Tekjuáætl. jöfnunargj.	31	33	25	0	0	90
Sértekjur ríkisaðila	-45	-10	-10	-5	-5	-75
Aðhald	-17	-16	-16	-16	-16	-83
Annað	48	0	0	0	0	48
Samtals	**-33**	**7**	**-251**	**-21**	**-21**	**-320**